נב: האיש מקדש פרק שני קידושין

והוא לא אמר כלומר וכי ר' יוחנן לא אמר כך והא איכו דאמר מינו יכול להקדים לפי שאינו שלו ואפילו איסורא דרבנן לית בה[א] וכמו כן בקידושין נמי לא נמחיר להלריכה גט[ב] והשתא מיימי שפיר גמרא מר' יוחנן[ג]: **אם** נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה. תמס (נב"מ דף כב.) מוקי לה דשויה שליח ות"מ אם כן מאי קאמר שלא ברשות וי"ל דה"ק מה שתורם מן היפה שלא ברשות היה[ד] ות"ל ברוך ומר גבי פרזומת דשויה שליח דאי לאו הכי מאי מיימי: **המקדש** בחלקו אינה מקודשת. ואם תאמר מי גרע מהמקדש על מנת שתאכר עליך לשלטון (לקמן דף כב.) דמקודשת אף על פי שלא נתן לה כלום אלא שעשה לה הנאה[ד] וש לומר דלא דמי דהתם יכול ליעול שכר מדיבורו והוי כאילו נתן לה פרוטה[ה] אבל הכא הטובת הנאה אינה משלו דהא ממון מהנאה שעשה לה[ו] יכול ליקח ממון מהנאה שעשה לה[ז] (תע"ג לתיס כיה שוה פרוטה שיכל למוכרה לכהן מ"מ כיון שהוא ממון גבוה אינה מקודשת ולא דמי לע"מ שתאכר עליך לשלטון. ת"ר):

וכי אשה בעזרה מנין. פי' הקונטרס דאין אשה נכנסת בעזרה כדתנן פ"ק דכלים ולא דק דלא אסכחן בשום דוכתא דנשים אסורות ליכנס בעזרה שהרי בפרק קמא דכלים תנן החיל מקודש הימנו שאין טמא מת נכנס לשם[ח] למעלה הימנו עזרת ישראל שאין מתוסר כפרים נכנס לשם ומייתיס עליה מטאת למעלה הימנו עזרת כהנים שאין ישראלים נכנסים לשם אלא בשעת צרכיהם לסמיכה שחיטה תנופה ולא קתני נשים שאין נכנסות שם[ט] ועוד תנן בפרק כל הפסולין (זבחים דף לא:) שהשחיטה כשרה בנשים א"כ יכולה ליכנס בעזרה ועוד הרי סוטה וזיבה ולכנסות בעזרה להקיף[ד] לכך נראה לי וכי אשה בעזרה להתקדש מנין הרי אין רגילות שתכנס לשם כדי להתקדש שהרי בזיון הוא ומילתא דלא שכיחא היא ולא אייתי תנא מזה[י]:

[**וזה יהיה לך מקדש בו'**[יא]. קשה לגשתוק מלך דמשמע כל גרכיך ולא אלעזריך לכתוב אש. ת"ר]:

והא מתניתין דגזל דידה וקאמר רב אינה מקודשת לא קשיא[א] **הא** דשדיך הא דלא שדיך **ההיא** איתתא דהוה קא משיא כרעא[ב] **במשיכלא** דמיא **אתא** ההוא גברא חטף זוזי מחבריה ושדא לה אמר לה מיקדשת לי אתא ההוא גברא לקמיה דרבא[ג] אמר לית דחיש להא[ד] ר' שמעון דאמר סתם גזילה יאוש בעלים הוי[ה] ההוא אריסא דקדיש[ו] **במוזא** דשמכי אתא לקמיה דרבא אמר ליה מאן אחלך והני מילי במוזא אבל כישא מצי אמר ליה אנא שקלי כישא שקיל את כישא כישא כי כישא ההוא סרסיא דקדיש[ז] **בפרומא** דשיכרא אתא מריה דשיכרא אשבחיה אמר ליה אמאי לא תיתיב מהאי חריפא אתא לקמיה דרבא[ח] אמר לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד דתניא[ט] כיצד[י] אמרו[יא] תורם שלא מדעת תרומתו תרומה הרי שירד לתוך שדה חבירו וליקט ותרם שלא ברשות אם חושש משום גזל אין תרומתו תרומה ואם לאו תרומתו תרומה ומנין היה יודע אם חושש משום גזל אם לאו הרי שבא בעל הבית ומצאו ואמר לו כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהם תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה היו הבעלים מלקטים ומוסיפים בין כך ובין כך תרומתו תרומה אבל הכא משום כיסופא הוא דעבד ואינה מקודשת:

מתני'[יב] המקדש בחלקו בין קדשי קדשים בין קדשים קלים אינה מקודשת[יג] במעשר שני בין שוגג בין מזיד לא קידש דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר[יד] בשוגג לא קידש במזיד קידש ובהקדש במזיד קידש ובשוגג לא קידש דברי ר' מאיר רבי יהודה אומר[טו] בשוגג קידש במזיד לא קידש: **גמ'** נימא מתניתין דלא כרבי יוסי הגלילי[טז] דתניא[יז] ומעלה מעל בה' לרבות קדשים קלים שהן ממונו דברי ר' יוסי הגלילי אפי' תימא ר' יוסי הגלילי כי קאמר ר' יוסי הגלילי מחיים אבל לאחר שחיטה לא מאי טעמא כי קא זכו[יח] משלחן גבוה קא זכו דיקא נמי דקתני המקדש בחלקו בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים לא קידש ש"מ: [יט]תנו רבנן לאחר פטירתו של ר' מאיר אמר להם רבי יהודה לתלמידיו אל יכנסו תלמידי רבי מאיר לכאן מפני שקנתרנים הם ולא ללמוד תורה הם באים אלא לקפחני בהלכות הם באים דחק סומכום ונכנס אמר להם כך שנה לי ר' מאיר המקדש בחלקו בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים לא קידש בעם ר' יהודה[כ] עליהם אמר להם לא כך אמרתי לכם אל יכנסו מתלמידי ר"מ לכאן מפני שקנתרנים הם ולא ללמוד תורה הם באים אלא לקפחני בהלכות הם באים וכי אשה בעזרה מנין[כא] אמר ר' יוסי יאמרו מאיר שכב יהודה כעם יוסי שתק דברי תורה מה תהא עליה וכי אין אדם עשוי לקבל קידושין לבתו בעזרה ואין אשה עשויה לעשות לה שליח לקבל קידושה בעזרה ועוד דחקה ונכנסה מאי תניא ר' יהודה אומר מקודשת ר' יוסי אומר אינה מקודשת אמר ר' יוחנן שניהם מקרא אחד דרשו ור' יוסי סבר כאש מה אש לאכילה אף הוא נמי לאכילה אמר ר' יוחנן נמנו

נערה: **דחקה ונכנסה מהו.** וכי לא הוצרכנו לשאול בנית המדרש מה יאמרו אם קדשה אם קידושין הם אם לאו: **לכל לרכיך.** ואפילו לקדש בו אשה: **כאש.** תלוי של אהרן הושווה לתלוי של מזבח מה מזבח לאכילה אף כהן לאכילה ולא לדבר אחר:

והא מתני' בגזל דידה. דקתני שלהן היתה ודייק רב מינה דאינה מקודשת מי לאו דשביעית הוא: **הא.** דקתני מקודשת: **בדשדיך.** מקמי הכי מ"[כב](ונתרלה) להתקדש לו דכי קנילתיה לגזל דידה[כג] בשם קידושין אחילתיה: **משילא.** סמל: **דרבי שמעון.** בסדר טהרות (כלים פרק כו משנה ח) ומייתיתן לה בגמ' דהגזל (כ"ק דף קיד.) עורות של גנב אין מתחבה מטמאתן ושל גזלן מתחבה מטמאתן דקסבר כיון דידע מאן גזליה ולא מצי לאגבויי מיניה אייאוש מייאש: ה"ג **הכוא אריסא דקדיש כמוזא דשמכי.** מלא יד של בצלים: **מאן אחלך.** מי מחל לך מלגו של בעל הבית: **אכל כישא.** אגודה שדרך הירק להיות ממתלק[כד] בגאגודות וכל האגודות הן שוות אם נטלתי אחת טול אתה אחת: **ההוא סרסיא.** עושה שכר ממתמרים של בעל הבית במתאית שכר ומכיון בכ"מ בפרק המפקיד (דף מב:): **בפרומא דשכרא.** לאחר שהוציא ממנו המשקה: **מהאי חריפא.** יש שהוא טוב מחבירו שלא נתנו בו מים[כה] פעמים הרבה ויש לו לתלמיות לחת עוד טעם במים[כו] **אמרים: לא אמרו כלך אצל יפות.** שיועיל למי שנטל את של בעל הבית שלא ברשות דנימא גלי דעתיה דניחא ליה אלא לענין תרומה בלבד דהא לתרומה הן עומדות אבל לענין מי שנטל לעצמו משום כיסופא הוא דקאמר ליה דלא נכסוף אבל למפרע לא ניחא ליה: **אם חושש משום גזל.** אם מקפיד בעל הבית על מה שעשה ודומה לו שגזלה: **אין תרומתו תרומה.** דהשתא ודאי הכי קאמר ליה אם מצאת עוד יפות מאלו היית נוחלן: **כן כך וכן כך.** כן שיש יפות כן שאין יפות מהן: **מתני' כחלקו.** שחלק עם אחיו הכהנים: **במעשר שני כו'.** דקסבר ר' מאיר מעשר ממון גבוה הוא: **ר' יהודה אומר במזיד קידש.** דמעשר ממון הדיוט הוא: **בשוגג לא קידש.** גגמ' מפרש לה: **והקדש כו'.** וטעמייהו מפרש בגמרא: **גמ' כה' לרבות קדשים קלים.** להתמיה עליהם קרבן שבועה אע"ג דאין נשבעין על ההקדשים[כז] והשבע עליהם והודה אינו מביא אשם של שבועת הפקדון דוכתם בעמיתו כתיב[כז] הני אתיתרבו להו מבה' וכתם בעמיתו נמי קרינא בהו לפי שהן ממונו: **כי קא זכו.** כן הכהנים בחזה ושוק כן בעניים בבשר: **משלחן גבוה.** הקרבת אימורים וזריקת הדם מתיר הבשר[כח]: **המקדש בחלקו.** לאחר שחלקוס ולא קתני המקדש בקדשים קלים: **קנתרנים.** מקניטים: **לקפחני.** כמו לקפח את שוקיו (סוטה דף מד.) לקנץ רגליו בהלכות להודיע שהם מריפים ואין עומד כנגדם: **וכי אשה בעזרה מנין.** דקתני קדשי קדשים והרי אם יוציאום חוץ לעזרה אפילו לעזרת נשים הם נפסלים ביוצא[כט] ונשים אין נכנסות לה כדתנן בהנות הטומאות בפ"ק דמסכת כלים: **לנתו.** קטנה או נערה: **דחקה ונכנסה מהו.** וכי לא הוצרכנו לשאול בנית המדרש מה יאמרו אם קדשה אם קידושין הם אם לאו: **לכל לרכיך.** ואפילו לקדש בו אשה: **כאש.** תלוי של אהרן הושווה לתלוי של מזבח מה מזבח לאכילה אף כהן לאכילה ולא לדבר אחר:

נמנו

דקאמר ראכתי הוי קדשה בגזל עד שיאמר בפירוש דניחא ליה קודם שקידש, אבל אחר שקידש אפילו אמר בפירוש דניחא ליה לא; כלים הוא ואינה מקודשת דאע"ג דהשתא ניחא ליה הואיל ובשעה שקדשה לא היה שלה דיאוש שלא מדעת לא קני הוי קדשה בגזל ואינה מקודשת. ומסתברא שאם אמר לו אקדש אשה בדבר זה ובא הוא והוכיח דבר על הדבר ההוא שאינה מקודשת, ואע"ג דבתרומה הוא תרומתו תרומה, שאני תרומה שנשלת במחשבה דכתיב [במדבר יח, כז] ונחשב לכם תרומתכם, אבל מתנה אינה קונה במחשבה, וכתב הר"ם [שם] שאם קדשה בחמרה של בעל הבית בלא ידעתו שאינו מקפיד, שמקודשת לדושי פסק. **מתני'.** בחלקו. שחלק עם אחיו הכהנים. קדש. בגמ' מפרש. רי יהודה סבר דמעשר שני ממון הדיוט וקסבר דהקדש בשוגג מתחלל במזיד אין מתחלל. **גמ'.** ומעלה מעל. נבי שבועת הפקדון כתיב, ואע"ג דאין נשבעין על ההקדשים,[ל] אם הפקיד קדשים [קלים] חייב שבועה וא"כ נשבע ואת"כ הויה משלם קרן וחומש ואשם דכתיב [ויקרא ה, כא] וכתיב בעמיתו, מי קא זמי. בין כהנים בחזה ושוק בין בעלים בבשר. משילהן גבוה [קזכין]. כלומר לא ניתנו אלא לאכילה.

יגיראה דצ"ל אם יודוע שתחייבו הבעלים מחבלים מומאה שהתנן קוה ביאשה ומחשבת הבעלים מוריחה הנך ודו"ל. ***נראה דצ"ל ומיהו דוקא ב' דזע שתחייבו הבעלים אבל סתם גזילה נמי ד"ל ומאלי צ"ל. ות"ק דר' שמעון נבו [דסתם גזלו]

עין משפט נר מצוה

כ"ל א מיי' פ"ה מהלי' מאכלות אסורין הלי' ט' סמג עשין מח ב"ש"ע אה"ע סי' כח סעיף כ: כ"ל ב מיי' שם הלי' ו טור ש"ע שם סעי' ו:

כ"ל ג מיי' שם הלי' ט"ו טור ש"ע שם סעי' ח:

כ"לח ד מיי' שם הלי' ט"ו טור ש"ע שם סעי' יח:

ד מיי' שם הלי' ח סמג שם טוש"ע שם סעי' ח:

כ"לט ה מיי' פ"ד מהלי' תרומות הלי' ו [טוש"ע י"ד סי' שלא סעיף ג]:

קמ ו מיי' פ"ה מהלי' מאכלות אסורין הלי' ה:

קמא ז מיי' שם הלי' ד' וה"ג מהלי' מעשר שני הלי' ז:

קמב ח מיי' פ"ה מהלי' מאכלות אסורין הלי' ג:

מוסף תוספות

א דשניהם אינם יכולים לי' קדיש ולא חל עליה הקדש כ"ל ואפילו מדרבנן. רשב"א. **ב.** והקדש וקדושין ענין אחד ה' כדאמרינן בפ"ק דאסור לה א. יע כתקדש. תוס' הרא"ש. **ג** שמתחילה לא נעשה שליח מ"מ אלא לבינונית. רש בר"ן. **ד.** כיון דאינה יכולה לי' בוא אלא א"כ נותן לה א"כ יכ בהנאה זו שוה פרוטה וה"ה מקודשת אפילו לא יד ב לה מידי. תוס' הרא"ש. **ה.** שכר הפעולה. תוס' הרא"ש: כמו פועל שיראוי לי' ן עליה שכר. תוס' רש"י. **ו.** דאין מכר חל עליו ולא מ' ויבא ליתן לו כלום. תוס' הרא"ש. (ועי' חזו"א נשים סי' קכ"ח) **ז.** ולא קתני עזרת יש"ראל מקודשת מעזרת נשים ש"ין נשים נכנסות שם אלא לע"ד אלמא דליכא איסורא. תו"ז הרא"ש. **ח.** ומשום דנקט מי"תא דלא שכיח כעם ר' יהודה ולא השיבו. שיטה לא נודע למי. [ועי' תוס' הרא"ש שב"ישב פ"ה]. **ט.** וד' יוסי סבר כא ס ולא איצטריך כאש אלא לא אוקי מן לך שלא תדרוש לך לכל צרכיך. תוס' הרא"ש. **י.** יל דאצטריך לך לשום דרשא. תוס' הרא"ש.

תוס' ר"י הזקן

הא דשדיך. נתרצית להתקדש לו. כי קבילתיה לגזל דידה כח רת קדושין אחילתיה, אבל היכא דלא שדיך וקאמר לה הר' את מקודשת לי בזה וקבלה ושתקה יכלה למימר אי שקלי ודידי שקלי ולא בח"ית קדושין לקחתים שלא מחיתי לו הגזלה, אבל כי שדיך לא יכלה למימר הכי. אבי אי אמרה אין כשקבלה אפילו לא שדיך מעיקרא מקודשת. משכלא. ספל מים. להא דר' שמעון. בטהרות היא [כלים פכ"ו מ"ח] ומייתינן [לה] במרובה [ב"ק סו, ב] עורות של גזלן אין מתחשבה מטמאן. פי' אם תשב לעשות מהם כלים מקבלים טומאה שה:זלן קנה ומתחשבת בעלים מודיעים העור לידי טומאה* ואע"ג דיאוש כדי לא קני, הא אסיקנא במרובה [שם] דהכא איכא יאוש ושינוי השם. ורבי דר' דסתם גזלה** פסתמא לא מתיאשי בעלים מינה דכיון דידע מי גזלו אמר אע"ג דלא מצי למגבא מיניה [הש"אא] גבינא מיניה דימנא אחרינא. ושל גנב מתחשבה מטמאן. פי' דסתם גנבה מייאש מינה דלא ידע מי גנבו ור' שמעון אומר חלוף הדברים. פי' רכיון דידע מי גזלו ולא מצי למגבא מיניה מייאש מינה, אבל מגנבה לא מייאש דסבר בכל יומא, יום יום אתקוה מי גנב ואתבענו, והלכתא כרב: דבסתם גזלה אינה מקודשת. והא אסיקנא פרק הגזיל ומאכיל [ב"ק קיד, א] לא שנא אלא בליסטים עיבד ביכבים אבל בליסטים ישראל סתמא נמי יאוש מייאש. פירושו דוקא לסטים שאינו מזוין דכיון דמעיר מאינשי עגב הוא. בכתם גנבה מקורשת. מי' סתם דלא ידענן אי נתייאשו בעלים או לא, מוזא דסמכי. מלא היד של ראשי בצלים, ולפי שיש בהם גדולים וקטנים אמר ליה מאן מלא לך שהרי יש בזה חלק לבעל הבינה. כישא. אגודה שדרך הבצלים לחלק באגודה ואין צריך אדם לחלוק שחלקים שוים הן. פי' סמכי אשקלונ"ש. גינא או (אריסא) [אריסא] גרסינן. פי' שהשכר והכל' היה מכעל הבית ולא היה מהמקדש. ור"ש גרים ההוא סרסיא והוא הא"ש העושה שכר לבעלי בתים. פרזומא. כלי קטן שנותנים בו שכר. ור"ש פירש לאחר שהוציאו השכר הראשון מתחברים עושים מפפילת התמרים שכר ונקרא פרזומא. ויש שפירשו שכר מתוק. **חריפא.** משכר זה שהוא טוב ומשובח מהאחר. לא אמרו כלך אצל יפות. שמועיל לפי שנטל מבעל [הבית] שלא ברשות דנימא דגלי דעתיה דניחא ליה אלא לענין תרומה בלבד דאמרינן מדקאמר הכי ניחא ליה. דהא לתרומה הוא עומד ורמיא עליה ההוא מצוה. אבל בדבר אחר שנוטל משלו והוא אינו חייב ליתן לו, האי דקאמר הכי מיסוס דלא

מסורת הש"ס

א) [שבת מ:ו:], **ב)** כ"ק קיד., **ג)** [כעיין ערך מוחא פי' מוחא דשמכי דלתא בגלגלים ובין כ"ר רב אלפס], **ד)** [כתב רב אלפס פי' גאון פרומא דשכרא כלי קטן וסי' ומסתברא כדפי' גאון וכי' ע"ש], **ה)** כ"מ כב., **ו)** פוסקתא פ"ק דתרומות ה"ה, **ז)** [כמ"ש: תוס'], **ח)** כ"ק יב., **ט)** כמה"מ ט. [לקמן מ.], **י)** כ"ק יב: תמורה ח. בכורות נג: כ"ב קנג: זבחים קיד., **כ)** [ביצה כא. ע"ש], **ל)** טור מט:, **מ)** [ר"פלאס ליתא בכמ"י ירושל"מ, וכמה"י ותמה], **נ)** [טור נ.], **ס)** [ותתבלים], **ע)** [כרש"ן לנסן], **פ)** [כרש"י שבריר"ף בתענית הם"ד, ומתה"ד מיפה מי מיפה. כל התענית יכו"ל], **צ)** [כרש"י שבריר"ף: מי אם אפס אחמן], **ק)** [שם מיפה: ומן לה מן המשכן], **ר)** [כ"מ מ ע"ש], **ש)** [ויקרא ה, כא], **ת)** [פסחים עו ע"ש], **א)** [שם פב ע"ש], **ב)** [בדפוס"ר נתפ: דהא הי דמי בדמון], **ג)** [יש לתוס"ף בעזרת נשים מקודשת ממני שלון מיטל יום נכנס לשם. [הר"ש מדפסיה], **ד)** [לעל לי ע"ש], **ה)** [מלא: הכי פירוש מילו מלאת יפות מהם היים בטלה], **ו)** [כ"מ מ ע"ש].

תורה אור השלם

1. נָפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מָעַל בַּיי וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בִּפְקֻדּוֹן אוֹ בִתְשׂוּמֹת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת עֲמִיתוֹ:
ויקרא ה כא

2. זֶה יִהְיֶה לְךָ מִקֹּדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים מִן הָאֵשׁ כָּל קָרְבָּנָם לְכָל מִנְחָתָם וּלְכָל חַטָּאתָם וּלְכָל אֲשָׁמָם אֲשֶׁר יָשִׁיבוּ לִי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים לְךָ הוּא וּלְבָנֶיךָ: במדבר יח ט

מוסף רש"י

הוצא בסוף המסכת

תוס' ר"י הזקן (המשך)

לכסיף הוא דקאמר ולעולם לא ניחא ליה אלא אומר כך שלא יתביים חברו. וליקט. לצורך בעל הבית. **אם** חושש משום גזל. אם מקפיד בעל הבית על מה שעשה ודומה לו שגזלו, והא' דקאמר כלך אצל יפות[ט] אילו מצאת יפות היית גוזלם, משום כסופא. כדפרישנא ואינו מוחל לו שלקח. ואע"ג דמשמע מהאי טעמא דיאוש שלא מדעת קני אבל לאביי דאמר יאוש שלא מדעת לא קני [קשה] מהאי ברייתא כי נמצאו יפות מהם תרומתו תרומה, ואמאי הא בעידנא דתרם לא הוה ידע, תרגומא רבא אליבא דאביי בשעשאו שליח כדאיתא התם [ב"מ כב. אן. אלמא לאביי דהלכתא כווותיה אם לא עשאו שליח כי אמר כלך אצל יפות אפילו בתרומה לא מהני הואיל ולא ידע בעת שתרם וכ"ש בשאר דברים. ואפילו הכי הערכו לכתוב הר"ן והר"ם [אישות פ"ה ה"ח] האי טעמא דמשום כסופא הוא דקאמר, להודיע שאם אמר לו כזה הלשון אפילו קודם שקדשה כגון שאמר לבעלים אקדש אשה בדבר זה ודשיבו הבעלים אמאי לא תתיב ליה דבר זה שהוא טוב והלך זה וקדשה שלא בפניי ושלא בידיעתו שאינה מקודשת, משום כיסופא הוא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com